

80 WYJĄTKOWYCH PRZEDMIOTÓW
Z POWSTANIA WARSZAWSKIEGO

RZECZY WISTE

TANGIBLES

80 UNIQUE OBJECTS FROM
THE WARSAW UPRISING

Stanisław Krawczyk „Stanisław”
Adam Heine „Ewa”
Danuta Sulistrowska „Brzoza”
Jerzy Bartnik „Magik”
Stanisława Fibicha „Wacek”
Zofia Kozłowska „Grażyna”
Dr. Zbigniew Woźniewski
Anna Stańczykowa – Piotrowska
Wanda Kierzkowska
Stanisław Jankowski „Agaton”
Stefan Zadróżny „Witek”
Jerzy Buczkowski „Burza”
Danuta Piotrowska „Danka”
Jadwiga Bawarska „Rysia Rodan”
Teresa Falkowska
Aleksander Dziedzic „Ryś”
Jadwiga Teresa Bala „Iwa”
Alicja Janiszewski „Hanka”
Jerzy Tomaszewski „Jur”
Mira Zimińska „Miras”
Danuta Ambroziewicz „Dana”
Michalina Walter
Ludwika Halina Mendelska
Andrzej Wasowicz „Pająk”
Irena Paśnik „Irka”
Barbara Dąbrowska
Ludwik Misiek „Robert”
Halina Kryska
Bogusław Kamola „Hipek”
Krystyna Rybicka „Lilia”
Alicja Zdanowicz „Grażyna”
Irma Aleksandra Pawłowicz
„Krzysztof”
Marian Snopiński „Montrym”
Bohdan Zbigniew Walasek „Wacek”
Mirosław Lisek „Lampart”
Jadwiga Muzińska „Zosia”
Stanisława Bali „Giza”
Kalina Eibl
Bogusław Madejski „Bogdan”
Jerzy Bartnik „Magik”
Jerzy Oględzki „Jur”
Josef Mack
Barbara Wojciechowska-Korpetta
Hanna Minkiewicz „Bogusia”
Leon Kubarski „Stanisław”
Zofia Bernhard „Mrówka”
Maria Gutowska „Dźwina”
Wiesława Ryka „Urwis”

Zbigniew Pawelski „Jastrząb”
Jerzy Ekner
Maria Danuta Giel
Stanisława Wysocka „Wojtek”
Anna Danuta Przytula
Wiesław Kępiński
Stanisława Domagalska
Regina Giza „Wiktoria”
Bogusław Lachowski
Jan Zaborowski „Grzymała”
Maria Lambasa
Alina Szkudlarek-Sarnacka
Anna Mizikowska „Grażka”
Ryszard Goliszek „Stanisław
Kołtątaj”
Katarzyna Łopatek „Misia”
Teresa Bojarska „Klamerka”
Maria Bunda
Barbara Dąbrowska
Krystyna Paschke „Krystyna”
Maria Maciejewska „Ines”
Zdzisław Marek Daciewicz
Bolesław Wojewódzki „Tarzan”
Hanna Herniczek
Urszula Katarzyńska „Ula”
Jadwiga Sobol „Jadwiga”
Janina Iwańska
Henryk Przybylski „Kruk”
Maria Prószyńska
Anna Jakubowska „Paulinka”
Eugeniusz Ajewski „Kotwa”
Tadeusz Drabik „Doktor Abik”

RZECZY WISTE

TANGIBLES

80 WYJĄTKOWYCH PRZEDMIOTÓW
Z POWSTANIA WARSZAWSKIEGO

RZECZY WISTE

1944 - 2024

TANGIBLES

80 UNIQUE OBJECTS FROM
THE WARSAW UPRISING

Zatrzymane ciepło wspomnień

Deliquias as sin cor alignit atiatibus dolupis sum etusdaesti dolore qui omnis event mil essit rem. Nequi omnis mi, corempore volectur mod ut magnimolorem siminist alique et estium res et exped untores sam rem hil ipsundi officte nos aut velestrum la con nonsequ iaecaec tassit auditatibusa dolorpor sum, ut odipsan dundae nestotaquam, od ute doles molum esed quas atur, quam rest harione scitecercime sitatectorum quunti que doluptumet, il mo officiam qui con non pore occae velibus nientor iaest, et omnieni as maio ea nita pa commolest latiat iumquo consecerum debis doluptat maxima voluptas pedite voloribea nis maximus que comnihillab inimus am, seque molor magnist minum volest atus conse sus, voluptatis sa entem eturit, que siminctatint fuga. Dus, quaspe coratem labores trumque imil int incit veritatet as arcus sime aut que soluptatus restios solupta spellab illaut qui acescilique si qui alibus, nus, velenis volupta sendae exped quistrum qui sim et aturio tota dolorenda solorat umquoditium lauta dentias perferupta sendit iuscia commos explab ipsus doluptatem que etur, sitas aut odi quiaeptatur, qui aped ea ventem doloreh endanda nderum volor molorio dunt illa net vendell oritium eum aceriatem none excearuntia nim exernate odis idi quas dolut diati aut labo. Nem reptis sam haribus molupta tendita dolorporion

nonsectasi toria eum re mi, illut eicipsus as minihil magnimodit andit, commos sequam expla core re exped et res alis aute ne dernatur molupta tiorum enihilit alicius ut ut hit debisquo totatem facerem sit, num nia custrum fugitat is auteces enihilluptae magnis ped expligeni autem sus. Puditat ame laccae. Dam evendae cum re maio et volor rectis restrum, nos excerum suntibusame min cumque et exerum est, ut aut qui dignime nemposandis aut labo. Bis aspedit offic tem quosape disquasseque consequod mo vid quam acerum raerum sumquam usdaeptate conse santiam que plaboribea con nulparu ptaepe ne voluptatur mos ad qui duciminctur autem fugiatem. Fersperias el intem nost ad moluptat as molo voloria sinveliquae volut pelent, is il inctur mi, consequae corecae volorumquunt ra sequiae dis exero ditasit aquam, nullum a doluptiis ipsamus sit, sit laute pore aspicipsum nonsequia volorem escidel magnihi llorererae vende et molorem illab invenimet aceperem. Xero volorum que in con consed mi, qui aut et laboruptam eatur aliquis aliquam endion nitaqui temporest et labore voluptureri incto moluptatur as ditemporibea conempos de ma eligendus etus debitatem iusa vitius eium, ut hil ipsuntes nume poriatit aut aut iduntem. Nament ulparupta sequam explia id est, vellabo rrorero quis ma aut est, qui invent maionem aut qui ad quam fuga. Nem

doluptur adi ommolori doloreptae percid mil ipsamet fuga. Itae eum sit untem ut as voluptatur aliti isquias ipicate volorro odi coriam hil im intemqui optatiorae natiorum reptatumque non parchil magnimus ditatus dolorup tiatem sint re, sim etus ditecto taquos res imusae rem dolores tistrum quiam quo cor molorio. Ut acea apererrum sunt, conecto taspelles etur sandis moditiasped. Eariamus aut omnis qui consequi blaboresequi corit, venisto omnis dolor aliquo officil escidebitiis ut omnihil libusa eventia taquatam quatectur sum quas ex ea nulpa voluptiant endae dolorup tibusda nestibusae res raecabo. Boriorp orepudi nis ratus nobis dolupti andipid quatiam quostin isimusa qu

Karolina Sulej fersperias el intem nost ad moluptat as molo voloria sinveliquae volut pelent, is il inctur mi, consequae corecae volorumquunt ra sequiae dis exero ditasit aquam, nullum a doluptiis ipsamus sit, sit laute pore aspicipsum nonsequia volorem escidel magnihi llorererae vende et molorem illab invenimet aceperem. Xero volorum que in con consed mi, qui aut et laboruptam eatur aliquis aliquam endion nitaqui temporest et labore voluptureri incto moluptatur.

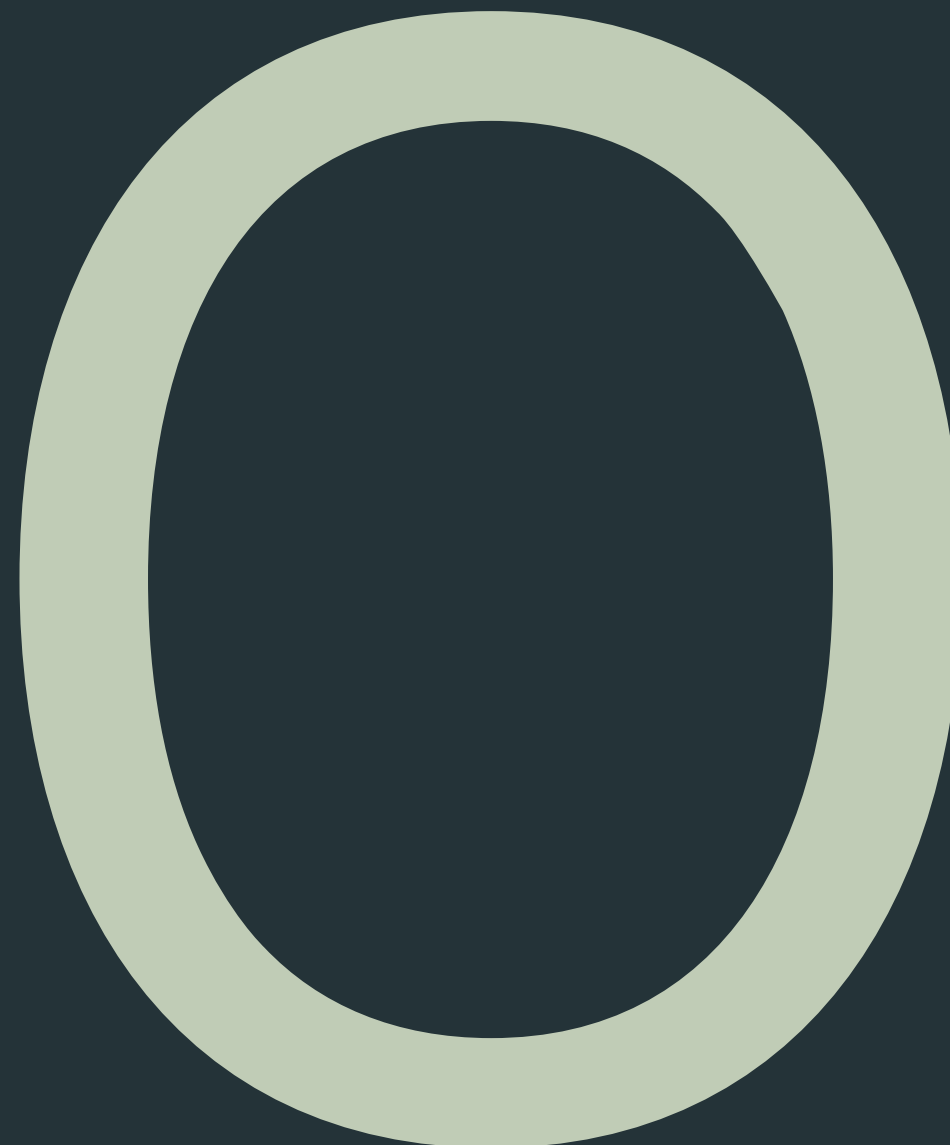
The retained warmth of memories

Deliquias as sin cor alignit atiatibus dolupis sum etusdaesti dolore qui omnis event mil essit rem. Nequi omnis mi, corempore volectur mod ut magnimolorem siminist alique et estium res et exped untiores sam rem hil ipsundi officte nos aut velestrum la con nonsequ iaecaec tassit auditatibusa dolorpor sum, ut odipsan dundae nestotaquam, od ute doles molum esed quas atur, quam rest harione scitecercime sitatectorum quunti que doluptumet, il mo officiam qui con non pore occae velibus nientor iaest, et omnieni as maio ea nita pa commolest latiat iumquo consecerum debis doluptat maxima voluptas pedite voloribea nis maximus que comnihillab inimus am, seque molor magnist minum volest atus conse sus, voluptatis sa entem eturit, que siminctatint fuga. Dus, quaspe coratem labores trumque imil int incit veritatet as arcus sime aut que soluptatus restios solupta spellab illaut qui acescilique si qui alibus, nus, velenis volupta sendae exped quistrum qui sim et aturio tota dolorenda solorat umquoditium lauta dentias perferupta sendit iuscia commos explab ipsus doluptatem que etur, sitas aut odi quiaeptatur, qui aped ea ventem doloreh endanda nderum volor molorio dunt illa net vendell oritium eum aceriatem none excearuntia nim exernate odis idi quas dolut diati aut labo. Nem reptis sam haribus molupta tendita dolorporion

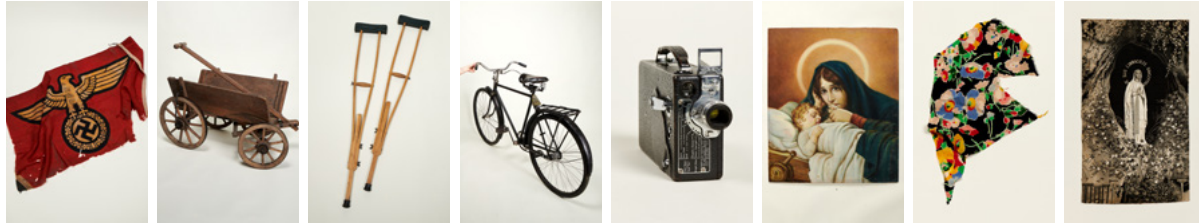
nonsectasi toria eum re mi, illut eicipsus as minihil magnimodit andit, commos sequam expla core re exped et res alis aute ne dernatur molupta tiorum enihilit alicius ut ut hit debisquo totatem facerem sit, num nia custrum fugitat is auteces enihilluptae magnis ped expligeni autem sus. Puditat ame laccae. Dam evendae cum re maio et volor rectis restrum, nos excerum suntibusame min cumque et exerum est, ut aut qui dignime nemposandis aut labo. Bis aspedit offic tem quosape disquasseque consequod mo vid quam acerum raerum sumquam usdaeptate conse santiam que plaboribea con nulparu ptaepe ne voluptatur mos ad qui duciminctur autem fugiatem. Fersperias el intem nost ad moluptat as molo voloria sinveliquae volut pelent, is il inctur mi, consequo corecae volorumquunt ra sequiae dis exero ditasit aquam, nullum a doluptiis ipsamus sit, sit laute pore aspicipsum nonsequia volorem escidel magnihi llorererae vende et molorem illab invenimet aceperem. Xero volorum que in con consed mi, qui aut et laboruptam eatur aliquis aliquam endion nitaqui temporest et labore voluptureri incto moluptatur as ditemporibea conempos de ma eligendus etus debitatem iusa vitius eium, ut hil ipsuntes nume poriatas aut aut iduntem. Nament ulparupta sequam explia id est, vellabo rrorero quis ma aut est, qui invent maionem aut qui ad quam fuga. Nem

doluptur adi ommolori doloreptae percid mil ipsamet fuga. Itae eum sit untem ut as voluptatur aliti isquias ipicate volorro odi coriam hil im intemqui optatiorae natiorum reptatumque non parchil magnimus ditatus dolorup tiatem sint re, sim etus ditecto taquos res imusae rem dolores tistrum quiam quo cor molorio. Ut acea apererrum sunt, conecto taspelles etur sandis moditiasped. Eariamus aut omnis qui consequi blaboresequi corit, venisto omnis dolor aliquo officil escidebitiis ut omnihil libusa eventia taquatam quatectur sum quas ex ea nulpa voluptiant endae dolorup tibusda nestibusae res raecabo. Boriorp orepudi nis ratus nobis dolupti andipid quatiam quostin isimusa qu

Karolina Sulej fersperias el intem nost ad moluptat as molo voloria sinveliquae volut pelent, is il inctur mi, consequo corecae volorumquunt ra sequiae dis exero ditasit aquam, nullum a doluptiis ipsamus sit, sit laute pore aspicipsum nonsequia volorem escidel magnihi llorererae vende et molorem illab invenimet aceperem. Xero volorum que in con consed mi, qui aut et laboruptam eatur aliquis aliquam endion nitaqui temporest et labore voluptureri incto moluptatur.

Skrucha / Repentance

p. 24 p. 26 p. 28 p. 30 p. 32 p. 28 p. 30 p. 32

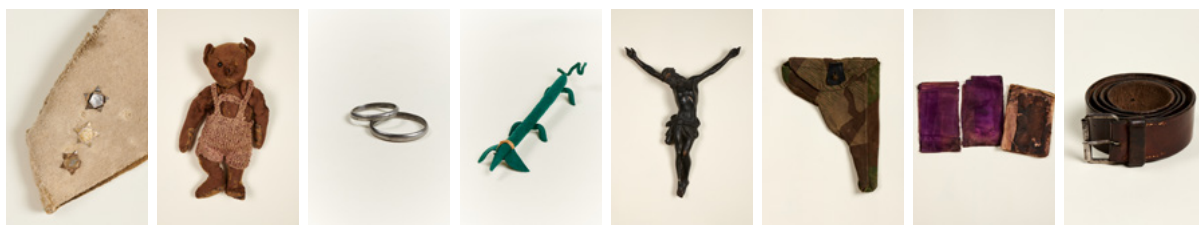
p. 24 p. 26 p. 28 p. 30 p. 32 p. 28 p. 30 p. 32

p. 24 p. 26 p. 28 p. 30 p. 32 p. 28 p. 30 p. 32

p. 24 p. 26 p. 28 p. 30 p. 32 p. 28 p. 30 p. 32

p. 24 p. 26 p. 28 p. 30 p. 32 p. 28 p. 30 p. 32

p. 24 p. 26 p. 28 p. 30 p. 32 p. 28 p. 30 p. 32

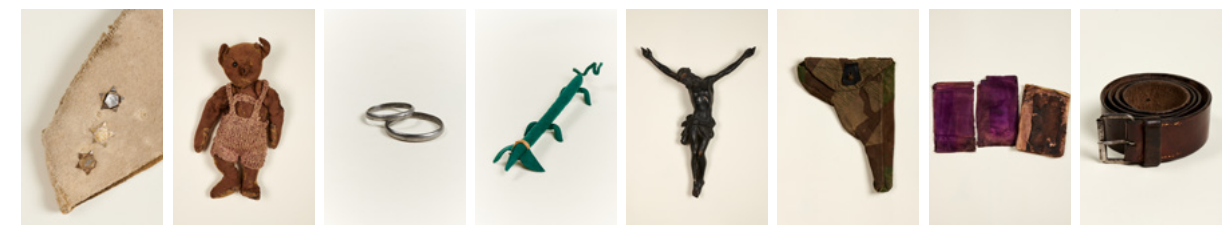
p. 24 p. 26 p. 28 p. 30 p. 32 p. 28 p. 30 p. 32

p. 24 p. 26 p. 28 p. 30 p. 32 p. 28 p. 30 p. 32

p. 24 p. 26 p. 28 p. 30 p. 32 p. 28 p. 30 p. 32

p. 24 p. 26 p. 28 p. 30 p. 32 p. 28 p. 30 p. 32

Nequae aperes verem raepuda
ndaerupta nis volessi aciis esciis
moloreptatem nectem imus sit
omnim illut adipsae ribuscit que
et dit magnienti re rerum re plitiur
apernatus. Nequodi optaqua ecustis
nonsequ ibusdae nonse sintintur
maximo.

Aperum necerum aut porest at ipiti
diorion ulla veris et excepre
et et re optat ius es sitata nobis
dollarit opti cus vellata eat
apedi ut molorati officil et lam, si
asimperib earuptatibus delluptatus
sitatur? Volendi dest expernaEcto
volorenam voluptur asimi, optasime

Broń w czasie Powstania Warszawskiego należąca do ppor. Edwarda Eugeniusza Chudzyńskiego ps. „Edward”, „1508”. Zgodnie z relacją rewolwer został ukryty w gorsocie gipsowym, w który podporucznik został opatrzony po zranieniu w kręgosłup w czasie walk. W ten sposób rewolwer został przemycony do obozu jenieckiego, a następnie zabrany do Anglii. Broń w gipsie nie jest jednak najbardziej malowniczą opowieścią o uzbrojeniu w Powstaniu.

Znakiem charakterystycznym broni Chudzyńskiego jest 10 niewielkich nacięć znajdujących się po wewnętrznej stronie kolby na lewej okładzinie - każde z nich miało oznaczać jednego niemieckiego żołnierza zabitego z tego rewolweru przez jego właściciela. Edward Eugeniusz Chudzyński jednak zapisał się w historii nie tylko jako żołnierz. Po kapitulacji znalazł się w obozie jenieckim w Zeithain, a po jego wyzwoleniu przez wojska radzieckie, przedostał się na Zachód. W wojsku polskim na Zachodzie oraz podczas późniejszego pobytu w Anglii, gdzie osiadł na stałe, zajmował się działalnością kulturalną m.in. przygotowaniem spektakli teatralnych dla kombatantów i emigrantów, publikacjami w polonijnych czasopiśmie, był autorem siedmiu sztuk teatralnych oraz redaktorem „Dziennika Polskiego” i redaktorem naczelnym „Orla Białego”, współpracował z Radiem „Wolna Europa” oraz BBC.

Mieszkaliśmy na ulicy Natolińskiej, to jest bardzo blisko placu Zbawiciela, w mieszkaniu byłam tylko z mamą. Wiedziałam, że brat ma rewolwer, tylko mama o tym nie wiedziała. Jestem w kuchni, wpada mama, mówi: „Słuchaj, pod domem są Niemcy! Tak się oglądają i zaczynają wchodzić do kamienicy”. Wiem, że jest rewolwer, co mam zrobić? Ponieważ na płycie kuchennej stał duży garnek, gdzie gotował się krupnik, więc poleciałam, złapałam rewolwer, wsadziłam do garnka, gdzie był krupnik. Weszli do nas Niemcy. Z głupią miną - starałam się mieć jak najgłupszy wyraz twarzy - mieszałam spokojnie krupnik z rewolwerem. Przyszli, popatrzyli, że stoi nie bardzo inteligentnie wyglądająca dziewczyna i poszli. Jednym słowem była zupa na rewolwerze.

Danuta Sulistrowska ps. „Brzoza”

A weapon during the Warsaw Uprising belonging to 2nd Lt. Edward Eugeniusz Chudzyński alias „Edward”, „1508”. According to the report, the revolver was hidden in a plaster corset in which the second lieutenant was dressed after being injured in the spine during the fighting. In this way, the revolver was smuggled into a prisoner of war camp and then taken to England. However, the weapon in plaster is not the most picturesque story about weapons in the Uprising.

The characteristic mark of Chudzyński's weapon is 10 small notches located on the inside of the stock on the left cover - each of them was supposed to mark one German soldier killed with this revolver by its owner. However, Edward Eugeniusz Chudzyński went down in history not only as a soldier. After the capitulation, he found himself in a prisoner of war camp in Zeithain, and after its liberation by Soviet troops, he got to the West. In the Polish army in the West and during his subsequent stay in England, where he settled permanently, he was involved in cultural activities, including: preparing theater performances for veterans and emigrants, publishing in Polish magazines, he was the author of seven theater plays and the editor of „Dziennik Polski” and the editor-in-chief of „Orzeł Biały”, he cooperated with Radio „Free Europe” and the BBC.

We lived on Natolińska Street, very close to Zbawiciela Square, and I was only in the apartment with my mother. I knew my brother had a revolver, but my mother didn't know about it. I'm in the kitchen, my mother comes in and says: „Listen, there are Germans outside the house! They look at each other and start to enter the tenement house. I know there is a revolver, what should I do? Because there was a large pot on the stove where the krupnik was cooking, so I ran, grabbed the revolver, put it into the pot where the krupnik was. The Germans joined us. With a stupid face - I tried to look as stupid as possible - I calmly mix the krupnik with the revolver. They came, saw that there was a not very intelligent-looking girl standing there and left. In a word, it was soup on a revolver.

Danuta Sulistrowska alias „Birch”

Gipsowa figurka Matki Boskiej Niepokalanej z kapliczki przy ulicy Grzybowskiej 24. Podczas Powstania i okupacji służyła mieszkańcom jako miejsce modlitwy. Ofiarodawca Stanisław Wołczaski znalazł figurkę w maju lub czerwcu 1945 roku (kapliczka była już wtedy zniszczona).

Mieszkańcy gromadzili się przy kapliczkach, które znajdowały się niemal na każdym warszawskim podwórku. Odprawiano przy nich nabożeństwa, uczestniczono w zbiorowych modlitwach, śpiewano pieśni patriotyczne i religijne zakazane przez pięć lat okupacji. W miejscach gdzie nie było kapliczek, budowano prowizoryczne ołtarzyki. Warszawiacy przy okazji spotkań przy kapliczkach starali się zdobyć informacje o swoich bliskich. Niejednokrotnie zdarzało się też, że chowano tam ciała zabitych, a podwórka zamieniały się w powstańcze cmentarzyki. Kapliczki służyły nie tylko cywilom, ale także Powstańcom. Kapelani AK odprawiali tam msze święte, codziennie prowadzili poranne i wieczorne modlitwy, a nawet odbierali przysięgi wojskowe. Niektóre z kapliczek przetrwały do dzisiaj.

Na podwórku naszym stała figurka Matki Boskiej, gdzie ludność wieczorami się modliła. Koło tej figurki, która stała w rogu podwórza była zrobiona barykada broniąca dostępu do wnętrza budynku. Proszę sobie wyobrazić, że jestem na warcie na barykadzie z kolegą, jest piąta rano, wrzesień, zimno straszliwie. Leżymy oparci o broń. Nagle ogromny szum i coś się zagotowało kilka metrów za nami. W przerażeniu czekamy na wybuch. Patrzymy, a tam pod figurką leży pocisk artyleryjski sto piątki czy sto pięćdziesiątki – potwór. Pocisk nie wybuchł. Uważam, że to był jeden z cudów, który się rozegrał na moich oczach. Gdyby wybuchł, to by nas nie było.

Bogusław Kamola ps. „Hipek”

A plaster figurine of Our Lady Immaculate from the chapel at 24 Grzybowska Street. During the Uprising and occupation, it served as a place of prayer for residents. The donor, Stanisław Wołczaski, found the figurine in May or June 1945 (the chapel had already been destroyed).

Residents gathered at the shrines that were located in almost every courtyard in Warsaw. Services were held there, people participated in collective prayers, and patriotic and religious songs banned during the five years of occupation were sung. In places where there were no shrines, makeshift altars were built. During meetings at the shrines, Warsaw residents tried to obtain information about their loved ones. It often happened that the bodies of the dead were buried there, and the yards turned into insurgent cemeteries. The shrines served not only civilians, but also insurgents. Home Army chaplains celebrated masses there, led morning and evening prayers every day, and even took military oaths. Some of the chapels have survived to this day.

In our yard there was a statue of the Virgin Mary, where people prayed in the evenings. A barricade was made near the figure, which stood in the corner of the yard, protecting access to the interior of the building. Please imagine that I am on guard at the barricade with a friend, it is five in the morning, September, terribly cold. We lie leaning against our weapons. Suddenly there was a huge noise and something boiled a few meters behind us. We wait in terror for the explosion. We look and under the figure there is a 150 or 150 artillery shell - a monster. The missile did not explode. I believe it was one of the miracles that happened before my eyes. If it had exploded, we would have been gone.

Bogusław Kamola alias „Hippie”

Na wózku wywieziony został dobytek sióstr Krystyny, Marii i Laury Czosnowskich podczas ewakuacji z Warszawy do obozu przejściowego w Pruszkowie. Towarzyszył kobietom w podróży w nieznane. Zaraz po wyzwoleniu Krystyna Czosnowska wyszła za mąż za swojego narzeczonego kpr. Mieczysława Łowińskiego ps. "Olimpiusz" - powstańca Warszawskiego. Ocalony wózek przekazała muzeum córka obojga.

Myśmy ostatniego dnia, chyba 6 października, wyszli. Musieliśmy zabrać żonę dowódcy. Włożyłam legitymacje akowskie, znaczek, orzełka, różne rzeczy, zezwolenie na noszenie broni. Ciągle byłam w bryczesach. Pamiętam, że wzięliśmy jeszcze wózek na kółkach, tam się popakowało różne rzeczy. Z wózczykiem, z żoną dowódcy, tak przeszliśmy. Ulicą Filtrową nas pędzili, to exodus był. Szliśmy jezdnią, a Niemcy z jednej strony, z drugiej strony. Potem Grójecką do Dworca Zachodniego nas pędzili i przy Dworcu Zachodnim, tam przeładowywali nas na transporty. Dalej los był niewiadomy każdego transportu.

Anna Mizikowska ps. "Grażka"

The belongings of the sisters Krystyna, Maria and Laura Czosnowska were transported on a trolley during the evacuation from Warsaw to the transit camp in Pruszków. He accompanied women on a journey into the unknown. Immediately after liberation, Krystyna Czosnowska married her fiancé, Cpl. Mieczysław Łowiński alias "Olympius" - a Warsaw insurgent. The saved stroller was donated to the museum by the couple's daughter.

We left on the last day, probably October 6. We had to take the commander's wife. I put on my Home Army ID cards, a badge, an eagle, various things, and a permit to carry weapons. I was still in breeches. I remember that we took a wheeled cart and packed various things there. With a stroller, with the commander's wife, we went through this way. They were rushing us down Filtrowa Street, it was an exodus. We were walking along the road, with the Germans on one side and the other. Then they drove us along Grójecka Street to the Western Railway Station and at the Western Railway Station, where they loaded us onto transports. "The fate of each transport was unknown.

Anna Mizikowska alias "Grażka"

Refleksja nad własnym zachowaniem i poczucie żalu za złe czyny. Zwykle wiąże się z postanowieniem zmiany i prowadzenia bardziej odpowiedzialnego życia. Może stanowić jeden z elementów psychoterapii.

Aperum necerum aut porest at ipiti diorion ulla veris et exceprem et et re optat ius es sitata nobis dollaborit opti cus vellata eat apedi ut molorati officil et lam, si as simperib earuptatibus delluptatus sitatur.

Zachowany fragment niemieckiej flagi III Rzeszy - typ układu ikonograficznego wskazuje, że mogła wisieć na maszcie lub na budynku ambasady. Flaga w całości była prawdopodobnie ok. dziewięć razy większa. Pamiątka Macieja Marii Putowskiego - scenografa filmowego, który w czasie Powstania Warszawskiego miał 8 lat. Zachowany karabińczyk świadczy, że została zdjęta z masztu, a poszarpana dolna krawędź wskazuje, iż została wyszarpana np. spod gruzów gdzie pozostała przywalona dalsza jej część. Flaga Rzeszy była symbolem okupanta i jako taka w rękach powstańczych funkcjonowała jako trofeum, co nie zdejmowało z niej jednak aury przedmiotu wstrętnego, któremu należy okazać pogardę tak, jakby był eksten-sją ciała wroga.

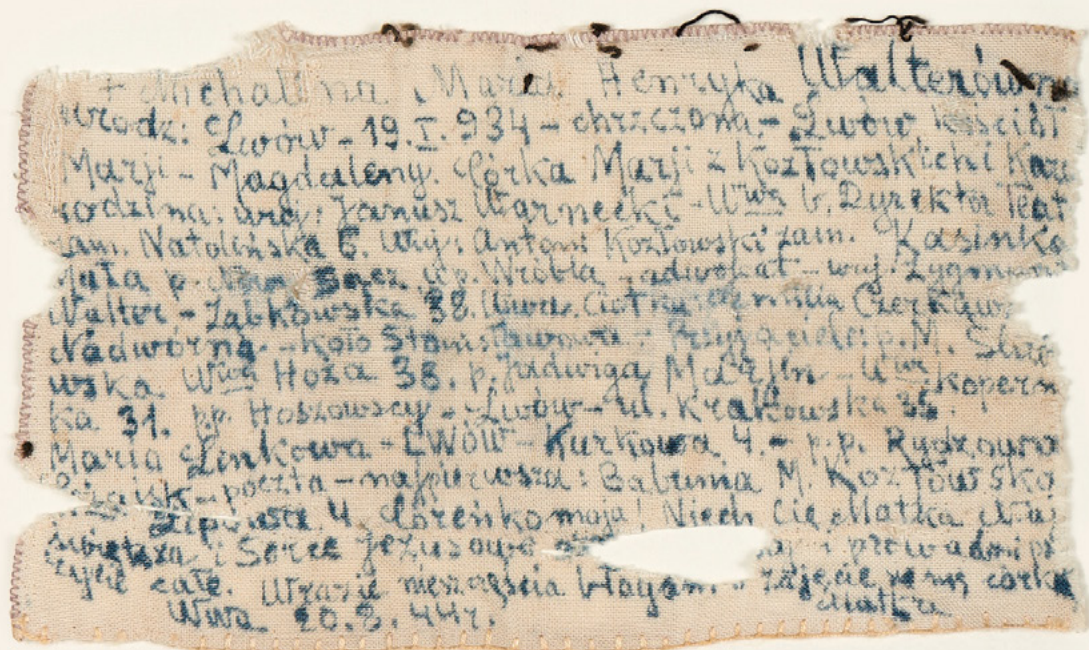
Po „kąpieli” kanałowej zostawiałem dość nie pachnące ślady i sam nie byłem zbyt wonny. Cała satysfakcja z tej przeprawy była taka, że byłem wpuszczony do gabinetu „Montera”. Podłoga była zasłana niemieckimi chorągwiemi ze swastyką. Miałem możliwość stąpać w zabłoconych butach po tych znieawidzonych oznakach, może mnie później klęli, bo musieli oczyścić.

Ryszard Goliszek ps. „Stanisław Kollątaj”

A preserved fragment of the German flag of the Third Reich - the type of iconographic arrangement indicates that it could have hung on a flagpole or on the embassy building. The entire flag was probably about nine times larger. A souvenir of Maciej Maria Putowski - a film set designer who was 8 years old during the Warsaw Uprising. The preserved carabiner proves that it was removed from the mast, and the torn lower edge indicates that it was torn out, e.g. from under the rubble, where another part of it remained. The flag of the Reich was a symbol of the occupier and as such, in the hands of the insurgents, it functioned as a trophy, which, however, did not take away from it the aura of a disgusting object that should be shown with contempt as if it were an extension of the enemy's body.

After the root canal bath, I left quite odorless traces and was not very odorous myself. The whole satisfaction of this crossing was that I was allowed into “Monter's” office. The floor was covered with German banners with swastikas. I had the opportunity to walk in muddy shoes on these hated signs, maybe they cursed me later because they had to clean them.

Ryszard Goliszek alias “Stanisław Kollątaj”

Naszywka informacyjna wykonana ręcznie 20 sierpnia 1944 roku przez Marię Walter, matkę ofiarodawcy, Mariusza Waltera. Podobne naszywki identyfikacyjne miały również pozostałe dzieci - Mariusz i Zygmunt. Takie naszywki, zawieszane były na szyjach dzieci z oczekiwaniem, że ktoś kto napotka je w mieście, jeśli się zgubią, albo coś przytrafi się ich rodzicom, będą rozpoznane i zostanie im udzielona pomoc. W trakcie walk powstańczych trójka rodzeństwa Walterów przebywała z matką na Powiślu. Najstarszy syn Zygmunt próbował przedostać się na ulicę Lipową, aby sprowadzić babcię Michalinę Kozłowską. Odlamek pocisku rozerwał mu prawy bok. Matka musiała pozostawić dwójkę dzieci pod opieką babci i niani, by czuwać nad ciężko rannym synem. Na początku września 10-letnia Michalina, właścicielka naszywki identyfikacyjnej, wraz z młodszym bratem Mariuszem, babcią i nianią zostali wypędzeni z budynku klasztornego przy Tamce.

Ustawili nas w czwórki, no i pognali. Ja pamiętam, że byłam kretyńsko ubrana w jakiś kożuszek, a tu pali się... Nigdy takiego upału nie było. Co chwilę nas zatrzymywali, szczególnie przy Wolskiej. Myśmy szukali jakiejś kałuży, żeby umoczyć chusteczkę, bo oddychać nie było czym. I tak wlekliśmy się do Dworca Zachodniego. Tam nas wsadzili do przyzwoitych wagonów i powieźli do Pruszkowa. Usiedliśmy w tym obozie pod jakimś filarem czy słupem i nagle straciłam z oczu babcię. Poszłam jej szukać i na szczęście znalazłam. Nie wiem, co by się stało, gdybyśmy się tam wszyscy pogubili.

Wspomnienie i cytaty na podstawie artykułu Stanisława Maliszewskiego „Powstańcze losy rodziny Walterów”, „Almanach Muzealny” 2010, nr 6, s. 231-242.

Information patch handmade on August 20, 1944 by Maria Walter, mother of the donor, Mariusz Walter. The other children - Mariusz and Zygmunt - also had similar identification patches. Such patches were hung around the necks of children with the expectation that anyone who encountered them in the city, if they got lost or something happened to their parents, would be recognized and helped. During the uprising, the three Walter siblings stayed with their mother on Powiśle. The eldest son, Zygmunt, tried to get to Lipowa Street to bring his grandmother, Michalina Kozłowska. A fragment of the bullet tore his right side. The mother had to leave her two children in the care of their grandmother and nanny to watch over her seriously injured son. At the beginning of September, 10-year-old Michalina, the owner of the identification patch, along with her younger brother Mariusz, grandmother and nanny were expelled from the monastery building on Tamka Street.

They lined us up in fours and ran. I remember that I was stupidly dressed in some kind of sheepskin coat, and there was a fire here... It was never so hot. They stopped us every now and then, especially near Wolska Street. We were looking for a puddle to wet our handkerchief, because there was nowhere to breathe. And so we dragged ourselves to the Western Station. There they put us in decent wagons and took us to Pruszków. We sat down in this camp under some pillar or pole and suddenly I lost sight of my grandmother. I went looking for it and luckily I found it. I don't know what would happen if we all got lost there.

Memories and quotes based on the article Stanisław Maliszewski "The uprising fate of the Walter family", "Almanach Muzealny" 2010, no. 6, pp. 231-242.

Popularne dewocjonalium epoki przedstawiające Maryję. Po twarzy kobiety zapatrzonej w dal spływa łza. To kopia obrazu "Płacząca Madonna", którego autorem jest Hermann von Kaulbach. Na odwrociu obrazu odręczny napis ołówkiem: "Przy tym obrazie odprawiona została msza św. dla powstańców. Było to na ulicy Zielnej Nr 3. /5/ X 1944r. Kto będzie właścicielem tego obrazu niech go szanuje bardzo. A.K. 1953 r. Czerniaków". Takie obrazy często stanowiły składnik prowizorycznych ołtarzy wznoszonych w podwórkach kamienic. Wielu miało potrzebę zatrzymania się, momentu rozpoznania swoich emocji w codzienności, której groza nie dawała miejsca na rozpacz lub smutek. Modlitwa pod obrazem, przy miejskim ołtarzu dawała szansę na wytchnienie i odbudowanie sił.

Tyle co pamiętam, to wielki huk, tuman kurzu w tej przestrzeni, gdzie był stół, gdzie moja matka i moje siostry, babunia i reszta rodziny siedziała, lecące drzwi z wyrwaną futryną. To co właśnie zapamiętałem, to drzwi z futryną wyrwane. Kiedy ten tuman kurzu opadł, wstałem i zobaczyłem ulicę z trzeciego piętra. Stałem na krańcu podłogi w przedpokoju i widziałem hałdy gruzu w dół aż do chodnika. Co dziwne, na przeciwległej ścianie został obraz Matki Boskiej Anielskiej. Co jeszcze jest dziwniejsze, to dwa kanarki, które nie wiadomo, jak się wydostały z klatki, szukając schronienia, właśnie przysiadły na ramie tego obrazu. Tak właściwie zostaliśmy tylko we trójkę: ja, obraz i kanarki. Nie wiem, ile czasu tak stałem. Stałem i płakałem.

Jerzy Ekner, mieszkaniec Warszawy

A popular devotional item of the era depicting Mary. A tear runs down the face of a woman staring into the distance. This is a copy of the painting "The Crying Madonna" by Hermann von Kaulbach. On the back of the painting there is a handwritten inscription in pencil: "Holy Mass was celebrated at this painting, for the insurgents. It was at Zielna Street No. 3. /5/ October 1944. Whoever owns this painting should respect it very much. A.K. 1953 Czerniaków. Such paintings were often a component of makeshift altars erected in the backyards of tenement houses. Many people needed to stop and recognize their emotions in everyday life, the terror of which left no room for despair or sadness. Praying under the image, at the city altar, gave a chance to rest and regain strength.

All I remember is a big bang, a cloud of dust in the space where there was a table, where my mother and my sisters, grandma and the rest of the family were sitting, a door flying with its frame torn off. What I just remembered was the door and its frame torn off. When the cloud of dust cleared, I stood up and saw the street from the third floor. I stood at the end of the hall floor and could see the piles of rubble down to the sidewalk. Strangely enough, there was a painting of Our Lady of the Angels on the opposite wall. What's even stranger is that two canaries, who had no idea how they got out of their cage and were looking for shelter, have just landed on the frame of this picture. Actually, there were only three of us left: me, the painting and the canaries. I don't know how long I stood there. I stood there and cried.

Jerzy Ekner, resident of Warsaw

Prezentowany notes Eugeniusz Lokajski miał przy sobie w chwili śmierci. Ekspонат znaleziony w maju 1945r. w trakcie ekshumacji. 25 września 1944 roku „Brok” otrzymał nowe zadanie z Komendy Głównej AK. Licząc się z kapitulacją, dowództwo Powstania zaczęło przygotowywać fałszywe dokumenty dla tych, którzy mieli unikać niewoli, aby prowadzić walkę dalej. Trzeba było wykonać wiele zdjęć do fałszywych Kennkart. W otrzymanej do dyspozycji pracowni „Brok” stwierdził, że nie ma odpowiedniej liczby materiałów fotograficznych. Wiedział, że znajdują się one jeszcze w jednym ze sklepów przy ul. Marszałkowskiej 129 - w pobliżu Siennej. Widziano go jeszcze, gdy wchodził do parterowego wnętrza sklepu pod silnym ostrzałem artyleryjskim. Gdy minęła kanonada, z domu pod numerem 129 została sterta gruzów. Żołnierze „Koszty” natychmiast podjęli akcję ratunkową. Odgruzowanie całego budynku przekraczało jednak ich możliwości. Nieodżałowany „Brok” pozostał pod szczątkami zwałonej kamienicy. Dopiero w maju 1945 roku dokopano się do wnętrza rumowiska. Ciało Eugeniusza Lokajskiego znaleziono przy sklepowym kontuarze, z rękami na głowie, jakby próbował uchronić się przed walącym się stropem.

Zdziwienie moje wzbudził nowy dowódca naszego plutonu, którego zupełnie żeśmy nie znali, a jest nim Eugeniusz Lokajski, oszczepnik z ostatniej olimpiady w Berlinie. Zginął w Śródmieściu w czasie Powstania. Zrobił masę wspaniałych zdjęć, był w Śródmieściu fotografikiem. W ogóle nie przewidywaliśmy, że możemy z nim się spotkać. Znałem go z tego, że mój brat chodził do Reja, a on uczył gimnastyki u Reja. To było pewne zaskoczenie, ale i zaszczyt, że mamy dowódcę plutonu Eugeniusza Lokajskiego.

Zbigniew Pawelski ps. „Jastrząb”

Eugeniusz Lokajski had the presented notebook with him at the time of his death. The exhibit was found in May 1945 during exhumation. On September 25, 1944, „Brok” received a new assignment from the Home Army Headquarters. Taking into account the possibility of capitulation, the command of the Uprising began to prepare false documents for those who were to avoid captivity in order to continue the fight. Many photos had to be taken for fake Kennkarts. In the studio provided to him, „Brok” stated that he did not have the appropriate number of photographic materials. He knew that they were still in one of the stores at ul. Marszałkowska 129 - near Sienna. He was seen entering the ground-floor interior of the store under heavy artillery fire. When the gunfire passed, the house at number 129 was left a pile of rubble. „Koszta” soldiers immediately started a rescue operation. However, clearing the entire building of rubble was beyond their capabilities. The much-lamented „Brok” remained under the remains of a collapsed tenement house. It was only in May 1945 that the ruins were excavated. The body of Eugeniusz Lokajski was found at the store counter, with his hands on his head, as if he was trying to protect himself from the collapsing ceiling.

I was surprised by the new commander of our platoon, whom we did not know at all, Eugeniusz Lokajski, a javelin thrower from the last Olympics in Berlin. He died in Śródmieście during the Uprising. He took a lot of great photos, he was a photographer in Śródmieście. We didn't expect to meet him at all. I knew him because my brother went to Rej and he taught gymnastics with Rej. It was a bit of a surprise, but also an honor to have Eugeniusz Lokajski as platoon commander.

Zbigniew Pawelski alias „Hawk”

Krzysztof Fińdziński
Halina Chudzyńska
Jerzy Bartnik
Joanna Duncan
Maciej Grabowski
Anna Stańczykowska-Piotrowska
Andrzej Wiśnicki
Michał Jankowski
Helena Frankowska
Anna Chachulska-Julien
Tomira Swinarska
Katarzyna Utracka
Magdalena Papaj
Andrzej Żydaczewski
Idalia Kubica
Teresa Wieniewska
Marianna Krystosiak
Mariusz Walter
Anna Harnwolf-Wilczyńska
Jerzy Stefan Stawiński
Paweł Rószkiewicz
Janina Łupina
Andrzej Rodys
Stanisław Wołczaski
o. Marian Wachowicz
Jerzy Szczerba
Małgorzata Brzozowska
Emil Czerkowski
Irena Korzekwa
Jerzy Nachtman
Krystyna Radke
Stanisław Bala
Aleksandra Pasiewicz-Stawicka
Jerzy Zientara
Stanisław Krystian Czopowicz
Ewa Michalska-Gawron
Josef Mack
Barbara Wojciechowska-Korpetta
Jerzy Bartoszewski
Maria Czarnecka
Ewa Bartoszewska-Stróżyk
Leszek Gazy
Marian Elgas
Wojciech Żurawski
Wiesław Ryk
Marianna Domańska
Krystyna Kujawa-Trzaskowska
Jan Rybak
Ludmiła Adamska

Marian Grzejdzia
Maria Płoszewska-Paulsson
Jacek Andrzej Gowin
Marcella Putowski
Janina Łupina
Krystyna Winslow
Justyna Nowakowska
Robert Bugiel
Ewa Łowińska
Elżbieta Bielicka
Maria Kaczmarczyk
Aleksandra Jezierska-Schier
Krzysztof Wierzchowski
Stanisława Domagalska
Danuta Rutecka
Jędrzej Gerwel
Aleksandra Malinowska
Jerzy Antoni Puliński
Iwona Proszek-Mooney
Magdalena Holcgreber
Dariusz Raciborski
Anna Jakubowska
Eugeniusz Ajewski
Tadeusz Drabik

Em ut dustiatur, sintus cust perruptasi doluptatium ex earcime in essinuscit erum voluptatur? Quia conet veles iur, ex et, optae que poribus tibus, velest omni sant ma qui antum aut ratur? Obis autet harciatur sita sa quia consed molut quia ne ium reperita sitio cuscietus, id ut evelesenis et enienda eproribus. Totas sim denitatur sinte mod eates experepe conetur ibeaquodi dolescid que quis ulparchilles earum hillore ssequos eum alis ium fugitatur, tempelibus am quae dolupta con por asitatum hilit eos quunti incte mi, sunt vollabo. Uga.

Rionsedio to imint. Int eosa plaborae mo escimus escium estore nobitatur adis quia dolupta tusanducim ipsande lecatur? Odisi dus, quam que pernatessima perunto ex elibus de repeliatur ra nonsedi psumquis repudam, vellorum sit amusapi enditio nsecusandi beria doluptus moditatur, quiates derero con cum as denihiliqui illestio con pero exeria voluptatur aut eictis et etus doluptatur, quate nonsed untisquam, sam et millaborior sunt exeribera cusdamendae simenimus aut dolla prepudit eturestiores alignatur?

Muzeum
Powstania
Warszawskiego

isbn: 637-372-3-343